

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

ІХ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(присвячена пам'яті професора
Григорія Євтієвича Мазнева)

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 1

06-07 березня 2025 року

Харків – 2025

Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції (присвячена пам'яті професора Григорія Євтієвича Мазнева).
(м. Харків, 06-07 березня 2025 року). Харків : ДБТУ. Ч. 1. 2025. 804 с.

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

В.М. МИХАЙЛОВ – проректор з наукової роботи ДБТУ, доктор технічних наук, професор.

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

М.А. СЕРІК – проректор з науково-педагогічної роботи ДБТУ, кандидат технічних наук, доцент;
Ю.М. САГАЧКО – завідувачка кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент.

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ:

В.І. АРАНЧІЙ – перший проректор Полтавського державного аграрного університету, професор;
І.Г. БРИТЧЕНКО – проректор з міжнародних зв'язків, професор Університету менеджменту безпеки в Кошице (Словаччина), доктор економічних наук, професор;
С.І. ВАСИЛИШИН – директор Інституту обліку і фінансів НААН, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут аграрної економіки», доктор економічних наук, професор;
Н.М. ВДОВЕНКО – завідувачка кафедри глобальної економіки НУБіП, доктор економічних наук, професор;
Т.А. ВЛАСЕНКО – завідувачка кафедри економіки підприємства та організації бізнесу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, доктор економічних наук, професор;
О.В. ГРІДІН – доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, доцент;
Ю.І. ДАНЬКО – проректор з наукової роботи СНАУ, доктор економічних наук, професор;
С.О. ЗАЙКА – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, кандидат економічних наук, професор;
С.М. КВАША – проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;
І.О. КРЮКОВА – завідувачка кафедри обліку і оподаткування ОДАУ, доктор економічних наук, професор;
Т.М. ЛОЗИНСЬКА – завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування ПДАУ, доктор наук з державного управління, професор;
О.С. МАКОВОЗ – професор кафедри менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор;
О.В. МАНДИЧ – професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ДБТУ, доктор економічних наук, професор;
А.В. МОСКАЛЕНКО – декан факультету менеджменту, адміністрування та права ДБТУ, доктор юридичних наук, професор;
С.І. МІНЕНКО – завідувачка відділу аспірантури та докторантури, Голова Ради молодих вчених ДБТУ, членкиня РМВ при ХОВА, доктор філософії, доцент;
В.М. НАГАСЬВ – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор педагогічних наук, професор;
В.С. НІЦЕНКО – професор кафедри підприємництва та маркетингу, Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, доктор економічних наук, професор;
Г.П. ПАСЕМКО – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор наук з державного управління, професор;
РАФАЛ РЕБІЛАС – проректор з міжнародних питань, академія ВСБ, Домброва-Гурнича, Республіка Польща;
ЯЦЕК СКУДАРСКИ – доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW, Республіка Польща;
О.В. СМІГУНОВА – в.о. вченого секретаря Інституту тваринництва Національної академії аграрних наук України, кандидат економічних наук, доцент;
І.Б. ЯЦІВ – професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНУП, доктор економічних наук, професор;
А.М. ЯЦУН – професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ДБТУ, доктор економічних наук, професор.

© *Автори матеріалів, 2025*

© *Державний біотехнологічний університет, 2025*

АДАПТАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ (IFRS) В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Шендригоренко М.Т., кандидат економічних наук, доцент,
Маріупольський державний університет м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5841-6784>

Шевченко А.Я., кандидат економічних наук, доцент,
Маріупольський державний університет м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2188-1735>

В умовах євроінтеграції Україна активно працює над гармонізацією своєї нормативно-правової бази з міжнародними стандартами, зокрема в сфері бухгалтерського обліку. У 2017 році Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про поетапне запровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для підприємств, що становлять суспільний інтерес. Однак, в умовах воєнного часу та післявоєнної відбудови процес адаптації бухгалтерського обліку до МСФЗ стикається з новими викликами.

Міжнародні стандарти фінансової звітності є основою для фінансової звітності компаній, що функціонують на глобальному ринку [1; 2]. Вони забезпечують високий рівень прозорості та порівнянності фінансової інформації, що є критично важливим для залучення інвестицій, покращення репутації та забезпечення довіри міжнародних партнерів. Для України, яка прагне стати частиною європейської економіки, впровадження МСФЗ є необхідним кроком. Однак, військова агресія РФ проти України та економічна нестабільність вимагають від вітчизняних підприємств адаптації до нових реалій. Особливо важливим є забезпечення правильності відображення фінансової інформації в умовах непередбачуваних економічних змін, втрати активів, інфляції та інших негативних факторів.

Наразі, українські підприємства зіштовхуються з низкою перешкод на шляху впровадження та застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності. Найбільшими викликами є:

- висока інфляція та нестабільність валютного курсу. Ці фактори значно ускладнюють: оцінку активів та зобов'язань, оскільки постійна зміна курсів валют вимагає регулярного перерахування вартості активів і зобов'язань у звітності, що потребує значних ресурсів та часу; достовірність визначення справедливої вартості активів; порівняння фінансових результатів різних періодів та різних підприємств;

– суттєві фінансові втрати підприємств, спричинені масштабним знищенням або пошкодженням основних засобів, запасів та інших активів в результаті воєнних дій. Оцінка та відображення цих змін у фінансовій звітності згідно з МСФЗ є складним завданням, яке вимагає проведення детальної інвентаризації, визначення ступеня пошкодження та вартості відновлення або заміни активів, а також застосування відповідних стандартів МСФЗ, таких як IAS 36 «Зменшення корисності активів»;

– постійна мінливість податкового законодавства в умовах війни, що характеризується швидкими та несподіваними змінами, створює значні труднощі для бухгалтерів при обчисленні податків та складанні фінансової звітності, оскільки вимагає від них постійного моніторингу законодавчих змін та оперативної адаптації облікових процедур;

– складний процес переходу від національних стандартів бухгалтерського обліку до Міжнародних стандартів фінансової звітності. Ця трансформація вимагає не лише технічної перебудови облікових систем, а й організаційних змін, таких як навчання персоналу, адаптація внутрішніх процедур та забезпечення відповідності фінансової звітності новим вимогам. Значні ресурси та час, необхідні для успішної імплементації МСФЗ, є додатковим ускладненням для багатьох підприємств.

Після завершення активних бойових дій Україна зіткнеться з потребою відновлення економіки, і в цьому контексті роль бухгалтерського обліку та його відповідність міжнародним стандартам набуде особливої ваги. Зокрема, повоєнна відбудова ставитиме перед бухгалтерами складні завдання, які вимагатимуть нестандартних рішень. Одне з таких завдань – адаптація облікової системи до міжнародних стандартів. Для ефективного вирішення цього питання необхідно звернути увагу на наступні аспекти:

1. Оцінка та переоцінка активів. Одним із завдань післявоєнного відновлення є оцінка пошкоджених чи знищених активів та їх переоцінка відповідно до вимог МСФЗ. Важливим є використання актуальних методів обліку, зокрема переоцінки основних засобів та нематеріальних активів, з урахуванням їх реальної вартості.

2. Реструктуризація бізнесу та оптимізація облікових процесів. При цьому, бухгалтерський облік має адаптуватися до нових умов ведення бізнесу, враховуючи зміни у складі активів, зобов'язань, а також обліку капітальних витрат.

3. Налагодження зовнішніх зв'язків з країнами-інвесторами. Відновлення економіки після війни потребуватиме значних інвестицій, як з боку держави, так і міжнародних партнерів.

Для цього необхідно забезпечити високий рівень прозорості фінансової звітності суб'єктів господарювання згідно з міжнародними вимогами її складання та подання.

4. Інновації в облікових системах. Для забезпечення точності та оперативності обліку, підприємствам, що відновлюються, слід впроваджувати новітні інформаційні технології, автоматизуючи процеси складання фінансової звітності, щоб забезпечити їх відповідність міжнародним стандартам.

Незважаючи на численні труднощі, адаптація бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів в Україні є важливим кроком на шляху до інтеграції в європейський економічний простір. На нашу думку, успішна імплементація МСФЗ в Україні сприятиме:

1. Залученню інвестицій завдяки підвищенню прозорості фінансової звітності для іноземних інвесторів.

2. Оптимізації бізнес-процесів на основі МСФЗ, що призведе до підвищення ефективності використання ресурсів та зростання конкурентоспроможності підприємств.

3. Збільшенню рівня довіри міжнародних партнерів до фінансової інформації, підготовленої відповідно до МСФЗ.

Отже, адаптація бухгалтерського обліку до МСФЗ є важливою складовою економічної стабільності та розвитку України в умовах глобалізації. У воєнний час цей процес стикається з багатьма викликами, але післявоєнна відбудова відкриває нові можливості для інтеграції в міжнародну економіку, підвищення ефективності облікового процесу та забезпечення фінансової прозорості діяльності суб'єктів господарювання. Важливо, щоб в умовах післявоєнної відбудови Україна продовжувала рухатися до гармонізації своєї бухгалтерської практики з міжнародними стандартами, що стане основою для економічного зростання в майбутньому.

Література:

1. Шевченко О.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) та їх вплив на розвиток бухгалтерії в Україні. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. № 2. С. 50-63.

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS). Офіційне керівництво. Міжнародний бухгалтерський стандартний комітет, 2021. URL: <https://www.ifrs.org/> (дата звернення: 09.01.2025).

3. IASB. The Conceptual Framework for Financial Reporting. International Accounting Standards Board, 2021. URL: <https://www.ifrs.org/> (дата звернення: 09.01.2025).